

REFERAT Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget 2022-2025 d. 01-12-2025

Mødedato Mandag d. 01. december 2025 kl. 13:00

Mødested Lokale 110

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Godkendelse af Tønder Kommunes Arealstrategi 2025.....	4
Principvedtagelse af omlægningsplan vedr. Aftale om Grønt Danmark (Den Grønne Trepert).....	6
Afrapportering på implementering af Vores Klimahandleplan.....	9
Status og fremdrift i kommunens VE-planlægning- Afrapportering december 2025.....	11
Behandling af ansøgning om projektændring for Energipark Drengsted projekt #4 (VE2022).....	13
Endelig vedtagelse af Lokalplan nr. 198-610 og Kommuneplantillæg nr. 164-610 for Tønder Station	15
Forslag til Lokalplan nr. 214-310 og Kommuneplantillæg nr. 175-310 for Sine Sportsefterskole.....	17
Anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb til proces for Rømø Udviklingsplan.....	19
Orientering om planlovsændringer.....	21
Fælles kassererservice til foreninger i Tønder Kommune.....	23
Evalueringsrapport af Landdistriktsområdet 2022-2025.....	24
Resultatkontrakt Rømø-Tønder Turistforening.....	25
Resultatkontrakt Tønder Erhvervsråd.....	27
Gensidig orientering.....	29
Underskriftsark.....	31

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-G01-80-23

Beslutningstema

Godkendelse af dagsorden til dagens møde.

Historik

Indstillingen godkendt

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

at dagsorden til dagens møde godkendes.

Beslutning

Indstillingen godkendt.

Punkt 2: Godkendelse af Tønder Kommunes Arealstrategi 2025

01.02.00-G01-3-25

Beslutningstema

- I denne sag skal det besluttes, om 1. version af Tønder Kommunes Arealstrategi kan godkendes

Historik

I juni 2024 indgik regeringen sammen med Landbrug og Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening en aftale som vil udgøre det langsigtede grundlag for en historisk omlægning og omstilling af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktion i Danmark. Aftalen hedder Aftale om et grønt Danmark, også kendt som Grøn Trepert.

Parallelt med udarbejdelsen af omlægningsplanerne til Aftale om et Grønt Danmark, der er pågået i hele 2025, har der været drøftelser vedr. den generelle udformning af Tønder Kommunes landskab i fremtiden. Drøftelserne har afdækket et behov for en generel rammesættende strategi for arealanvendelse i Tønder Kommune.

Sagsfremstilling

- Tønder Kommune står over for en række komplekse og sammensatte udfordringer i forhold til fremtidens arealanvendelse. Klimaforandringer, biodiversitetskrise, faldende drikkevandsressourcer og behovet for grøn omstilling stiller krav om en ny tilgang til fysisk planlægning. Der er et øget pres på anvendelsen af arealer i mere 'grøn' retning, og samtidig skal kommunen understøtte en bæredygtig udvikling af landbrug, erhverv og bosætning.

Parallelt med udarbejdelsen af omlægningsplaner til den Grønne Trepert har Tønder Kommune derfor arbejdet med at afdække, hvilke stedbunde potentialer der ligger bundet i de forskellige arealer i Kommunen. Tønder Kommunes Arealstrategi angiver den overordnede strategiske og politiske pejling for arealanvendelsen frem mod 2050. Strategien har til formål at sikre en helhedsorienteret og langsigtet planlægning, hvor forskellige interesser og funktioner samtænkes, og hvor stedbundne potentialer udnyttes optimalt.

Arealstrategien hviler på et fundament af såvel internationale som nationale målsætninger og krav. Der er af Regeringen fremsat et samlet mål for ændret arealanvendelse på 2.365.000 ha i Danmark (ud af i alt ca. 4.300.000 ha). Dvs. at over halvdelen af landets areal i fremtiden skal anvendes til noget andet, end det bliver anvendt til i dag. Det er hovedsageligt landbrugsjorder, der skal omlægges til anden brug.

De nationale målsætninger er:

• Etablering af landbaserede Vedvarende Energi (VE)-anlæg:	35.000 ha.
• Udtagning af Lavbundsarealer, inkl. Randarealer:	140.000 ha. (frem mod 2030)
• Skovrejsning:	250.000 ha. (frem mod 2045)
• Etablering af beskyttet natur (20% - 30% af Danmarks areal):	1.300.000 ha.
• at iværksætte en styrket indsats for drikkevandsbeskyttelse:	640.000 ha.

Strategien opstiller lokale målsætninger inden for en række temaer, som bør være særligt i fokus for bedst muligt at understøtte den store nationale arealomlægning. De målsætninger der for nuværende er formuleret i strategien er følgende:

- Landbrug: Målsætningen for landbrug er, at der gennem kommuneplanlægningen stadig skal udpeges landbrugsområder, som primært forbeholdes landbrugsproduktion.
- Natur: Målsætningen for arbejdet med natur er i Tønder Kommune, at minimum 20% af kommunens areal udgøres af beskyttet/strengt beskyttet natur, svarende til ca. 24.000 ha af de samlede areal
- Skov: Målsætningen for arbejdet med skovrejsning er, at 10% af kommunens samlede areal omlægges til skov.
- Drikkevand: Målsætningen for arbejdet med drikkevand er, at der sikres klare retningslinjer for arealanvendelse i områder med drikkevandsinteresser - bl.a. med aktiviteter der fremmer skovrejsning, ekstensiv drift og naturgenopretning i almene vandværkers indvindingsoplande og områder med særlige drikkevandsinteresser.
- Lavbund: Målsætningen for udtagning af lavbundsgrunde er, at der udtages 5000-7000 ha landbrugsjorder, der i dag er i omdrift.
- Industri: Målsætningen for industri er, at der etableres en eller flere større industriområder i Tønder Kommune, til produktionsvirksomheder

- Vedvarende Energi: Målsætningen for arbejdet med Vedvarende Energi er, at der opstilles op til 125 nye vindmøller og ca. 1500 ha solceller.

Det understreges, at Arealstrategien er udformet som en 1. version. Det er intentionen, at dokumentet skal opdateres og/eller revideres i forbindelse med processen for udarbejdelse af en Kommuneplanstrategi i 2026, når en ny kommunalbestyrelse er tiltrådt.

Lovgrundlag

Aftale om et Grønt Danmark af juli 2025

Aftale om implementering af aftale om et Grønt Danmark af december 2025

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at 1. version af Tønder Kommunes Arealstrategi godkendes, og

at indstillingen videresendes til Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Bilag

Udkast - Arealstrategi 2025

Punkt 3: Principvedtagelse af omlægningsplan vedr. Aftale om Grønt Danmark (Den Grønne Trepert)

01.00.00-100-1-24

Beslutningstema

I denne sag skal det besluttes, om Tønder Kommunes omlægningsplan jævnfør Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om implementering af et Grønt Danmark (den grønne trepart) kan godkendes.

Historik

Aftale om implementering et Grønt Danmark der er indgået mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL af 13. december 2024.

Tønder Kommune blev primo 2025 udpeget som medlem af Lokal Trepert Vidå-Kruså og Lokal Trepert Vadehavet. Parallelt med dette valgte man i Tønder Kommune at nedsætte en Lokal Lokal Trepartsgruppe (LLT) med repræsentanter fra Landbruget, Danmarks Naturfredningsforening, Naturstyrelsen og Tønder Kommune. Dette for at sikre indsatsen forankres helt lokalt i Tønder Kommune.

LLT har været vært ved lodsejermøder vedr. Grøn Trepert i henholdsvis Skærbæk (18. august 2025), Tønder (19. august 2025), Øster Højst (den 21. august) og Agerskov (den 25. august 2025). Derudover har der været afholdt åben borgerrettet konference vedr. Grøn Trepert og arealanvendelse den 25. september 2025.

Den 3. oktober indsendte Tønder Kommune forslag til skitseprojekter og øvrige indmeldte projekter til behandling i Lokal Trepert Vidå-Kruså og Lokal Trepert Vadehavet, som derefter har været verificering hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Sagsfremstilling

Ifølge rammeaftalerne om Aftale om et Grønt Danmark skal kommunalbestyrelserne senest i december 2025 principvedtage omlægningsplanerne. I praksis betyder det, at kommunalbestyrelserne skal principvedtage de projekter i omlægningsplanerne, der i IT-plattformen MARS er registreret inden for egen kommunegrænse. Kommunalbestyrelsen skal med principvedtagelsen alene tilslutte sig, at Tønder Kommune og henholdsvis den Lokale Trepert Vidå-Kruså og Den Lokale Trepert Vadehavet arbejder videre med projekterne i den dynamiske omlægningsplan, der foreligger på nuværende tidspunkt. Principvedtagelsen er derfor ikke bindende for de enkelte projekter, men er en tilkendegivelse fra kommunen om, at der arbejdes videre med omlægningsindsatsen. Realisering af de enkelte projekter er baseret på frivillig deltagelse af de berørte lodsejere, som bliver kompenseret for deres deltagelse med kompensation for værditab og evt. mulighed for at erhverve erstatningsjord. Herefter vil projekterne skulle gennemgå den sædvanlige myndighedsbehandling og opnå endelig godkendelse.

Omlægningsplanen, der godkendes, er et aktuelt øjebliksbillede af den 3. oktober 2025, der er verificeret af Lokal Trepert Vidå-Kruså, Lokal Trepert Vadehavet samt Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Der gøres opmærksom på, at der kan være sket mindre ændringer i den dynamiske omlægningsplan på nuværende tidspunkt.

Det er besluttet, at det er kommunerne der har ansvaret for den konkrete udmøntning af den politiske trepartsaftale. Det skal ske via den lokale organisering af 23 lokale treparter, der skal koordinere den lokale planlægning og implementering af omlægningsindsatsen. I Tønder Kommune har den nedsatte Lokale Lokale Treparts-Gruppe (LLT) været dybt involveret i det konkrete arbejde vedr. udpegning af bl.a. kollektive skitseprojekter og identificering af naturpotentialeområder.

Omlægningsplanen

Omlægningsplanerne skal vise vejen til målindfrielse af kvælstof og lavbundsindsatsen, og kommunen skal i omlægningsplanen arbejde for så vidt muligt, at identificere arealer, som har potentiale for at bidrage til beskyttet natur og hvor muligt også til strengt beskyttet natur. Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsjord, vådområder, minivådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet.

Den dynamiske omlægningsplan er udarbejdet i IT-plattformen MARS og består af projekter, som kan være på forskellige stadier – fra skitser til projekter, der har opnået tilsagn om tilskud til gennemførelse. MARS indeholder det samlede overblik over projekternes kvælstofeffekt, arealet af udtagne lavbundsjord og skovrejsning, samt omlægningsplanernes

bidrag til mere natur. Omlægningsprojekter som har fået forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn eller er anlagt, har i forskellig grad gennemgået den nødvendige lodsejerinddragelse og myndighedsbehandling, der gør, at projekternes placering er offentligt kendt. Anderledes forholder det sig med skitseprojekterne, som har undergået en lav grad af lodsejer-, borger- og interessentinvolvering. De er heller ikke myndighedsbehandlet iht. gældende lovgivning. Dette sker først senere, efterhånden som projekterne konkretiseres og realiseres. Det er altid muligt at tilgå den aktuelle status for omlægningsindsatsen via MARS, men Tønder Kommune har, får at sikre et samlet og overskueligt overblik over omlægningsindsatsen, udarbejdet en vedhæftede omlægningsplan for Tønder Kommune. Se bilag 1.

Omlægningsplanen viser hvilke projekter i Tønder Kommune der bidrager til omlægningsplanen for Lokal Trepert Vidå-Kruså og Lokal Trepert Vadehavet .

Lavbundsindsatser i omlægningsplanen

Der foreligger ikke lokale mål, men et samlet nationalt mål om at udtage 140.000 ha kulstofrige lavbundslande inkl. randarealer på landsplan frem mod 2030. Tønder Kommune har med omlægningsplanen pt. meldt 7.706 ha ind til staten. Der dækker over både igangværende projekter, skitseprojekter og mindre lavbundsprojekter meldt ind af privatpersoner.

Naturpotentialer i omlægningsplanen

Omlægningsplanens udpegning af naturpotentialeområder i Tønder Kommune, der bidrager til potentialer for beskyttet og strengt beskyttet natur og sammenhængende naturområder fremgår også af omlægningsplanen Bilag 1. Arealerne består af to potentialeområder på samlet 9.431 ha. Tønder Kommune vil fra 2026 og frem gå i dialog med en række forskellige fonde og interessenter for afklaring af finansiering/partnerskab i det videre arbejde med naturpotentialeområder i omlægningsplanen.

Lodsejerinvolvering

Kommunen har i løbet af august måned 2025 afholdt 4 lodsejermøder om arealomlægningerne, i henholdsvis Skærbæk, Tønder, Agerskov og Øster Højst. Derudover har der været afholdt en åben, borgerrettet konference om Grønt Trepert og Arealanvendelse i september 2025, i Tønderhallerne. Det var til møderne muligt at stille spørgsmål og bidrage med forslag til potentielle projekter. Der var god tilslutning med ca. 700 fremmødte og positiv interesse for sagen. Kommunen har også løbende udsendt breve via E-Boks til alle relevante lodsejere med informationer om det pågående arbejde med den grønne trepart. Der har i processen været et tæt lokalt samarbejde mellem Tønder Kommune, de lokale landbrugsorganisationer, Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen.

Videre proces

Når omlægningsplanen er principvedtaget af alle kommunalbestyrelser i den lokale trepart, publicerer sekretariatskommunen omlægningsplanen i MARS, så omlægningsplanen bliver offentligt tilgængelig. Kommunerne skal i samarbejde med de lokale treparter efter principvedtagelsen i 2025 og frem mod 2030 sikre en løbende opdatering af omlægningsplanen. Sideløbende arbejder Tønder Kommune i samarbejde med Naturstyrelsen med lodsejerne om at udvikle projekterne i omlægningsplanen frem mod realisering. Herunder øvrig myndighedsbehandling og tilpasning af kommuneplanen om nødvendigt.

Lovgrundlag

Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 13. december 2024

Aftale om et Grønt Danmark af 24. juni 2024. Aftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening.

Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 18. november 2024. Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre.

Udkast til genbesøg af vandområdeplanerne 2021-2027. Planudkastet fastlægger det indsatsbehov for kvælstof, som omlægnings-planerne skal levere på.

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at udvalget principvedtager, at der arbejdes videre med projekterne i omlægningsplanen for Tønder Kommune, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstilling anbefales.

Bilag

Omlægningsplan 2025_Grøn Trepert

Punkt 4: Afrapportering på implementering af Vores Klimahandleplan

01.30.10-P20-8-23

Beslutningstema

I denne sag skal Klima-, Vækst-, og Udviklingsudvalget som ressortudvalg godkende den halvårslige afrapportering på implementeringen af Vores Klimahandleplan

Historik

Den 26. april 2023 godkendte Kommunalbestyrelsen Vores Klimahandleplan og forpligtede sig dermed til løbende at evaluere implementeringen heraf. Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget får en halvårlig opfølgning, mens Kommunalbestyrelsen årligt får forelagt Klimaregnskabet.

Sagsfremstilling

Klima-, Vækst-, og Udviklingsudvalget orienteres om status på implementering af Vores Klimahandleplan. Vores Klimahandleplan består af 7 forskellige klimahandlespor med hver sit sæt af milepæle og indsatser. Indsatserne skal understøtte Tønder Kommunes målsætning om at være klimaneutral i senest år 2050.

Der afrapporteres på den ene side for det netop opdaterede CO₂ - regnskab for Tønder Kommune som geografi. På den anden side afrapporteres der for implementeringen af indsatser.

CO₂- regnskab for Tønder Kommune som geografi

I bilag 1 (side 1-3) introduceres de opdaterede nøgletal for CO₂ udledningerne i Tønder Kommune som geografi. Af opgørelsen fremgår det, at den samlede udledning er reduceret med 103.178 ton CO₂ mellem 2020 og 2023. Set i forhold til 1990 - niveauet er der sket en reduktion på 36%. På sektorniveau fordeler udledningerne sig sådan at 79% stammer fra landbruget, 13% fra energi, 6% fra transport, 1% fra affaldsdeponi og biogas, 0,3% fra kemiske processer og 0,1% fra spildevand.

Der er i Tønder Kommune vedtaget to CO₂- reduktions- delmål for år 2030. Den del af udledningen, der ikke stammer fra landbrug, skal reduceres med minimum 70% inden 2030, i forhold til 1990- niveauet. Den del af udledningen, der stammer fra landbrug og anden arealanvendelse, skal reduceres med 55% i 2030 i forhold til 1990- niveauet. Af det nye CO₂ regnskab fremgår det, at landbruget frem til år 2023 har reduceret sin udledning med 33% , energi er reduceret med 56% og transport er reduceret med 3%.

Implementering af indsatser

I bilag 1 (side 4-) er det beskrevet hvilke indsatser der er iværksat i henholdsvis år 2024 og 2025. Indsatserne er fordelt under de respektive klimahandlespor. I hvert klimahandlespor er der endvidere et afsnit der beskriver fremtidige fokusområder frem til næste afrapportering. Set i sammenhæng med det opdaterede klimaregnskab er det muligt for udvalget at kommenterer på, hvad der bør fokuseres på frem til næste afrapportering.

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at den halvårslige afrapportering på implementeringen af Vores Klimahandleplan tages til efterretning.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Bilag

BAU Baggrundsnotat - Tønder Kommune 2025

Energi og CO2-opgørelse for Tønder Kommune som geografisk område - baseline 2023

Afrapportering 2025

Punkt 5: Status og fremdrift i kommunens VE-planlægning- Afrapportering december 2025

01.00.00-G01-19-24

Beslutningstema

Det skal i denne sag besluttes, om de VE-projekter, der p.t. er i planlægning har den fornødne fremdrift.

Historik

På Klima-, Vækst-, og Udviklingsudvalgets møde den 12. august 2024 blev det besluttet, at der indføres en struktureret, politisk opfølgningsproces af Tønder Kommunes VE-projekter med afrapportering af planlægningen i et fast halvårligt interval. Baggrunden for at indføre denne opfølgningsproces er at sikre, at projekterne fastholder den fornødne fremdrift og at undgå eller eventuelt afværgeudskydelser af tidsplaner, leverancer og undersøgelser.

Der har siden været indhentet afrapportering til udvalget, henholdsvis den 13. januar 2025 og den 2. juni 2025.

Sagsfremstilling

For at følge det planlagte interval er der foretaget en anmodning om afrapportering hos projektudviklerne med deadline 10. november 2025. Alle projektudviklere har fremsendt afrapportering.

Projektudviklerne er blevet bedt om, at udfylde et skema. Der er i denne afrapportering lagt vægt på at indhente projektudviklerens udtalelse omkring status på projektet, hvor de ligeledes bedes gøre rede for evt. ændringer i ejerforhold samt den forventede produktion, som anlægget forventes at levere efter realisering af projektet.

De udfyldte skemaer er vedlagt som bilag.

I afrapporteringen er der ingen oplysninger om ændrede volumener - antal vindmøller eller antal ha solceller.

Projekt #17 (VE2023) Åbøl er ansøgt som ét projekt med solceller og vindmøller.

Vindmøllerne er siden taget ud af projektet grundet udfordringer med forsvarets flyvekorridorer, og projektudvikler Energicenter Nord og Rema1000 hhv. Gram slot, har valgt at dele projektet i to projekter. Der har dog i længere tid været uenighed om, hvordan projektet kan deles. Dette er skyld i forsinkelser.

Økonomi

Ingen

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at afrapporteringen tages til efterretning, og

at projekt #17 (VE2023) bedes forelægge en plan for fremdrift senest udgangen af 1. kvartal 2026.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Bilag

VE2023 #29_Solcellepark ved Kæpslundvej_Afrapportering december 2025

VE2023 #20_Emmerlev Repowering_Afrapportering december 2025

VE2023 #17B_Åbøl_Afrapportering december 2025

VE2023 #17A_Åbøl_Afrapportering december 2025

VE2023 #16_Toftlund Vindpark v. AKD_Afrapportering december 2025

VE2023 #6_Galgemark sol_Afrapportering december 2025

VE2023 #1_Solpark Trespring_Afrapportering december 2025

VE2022 #21_Haved_Afrapportering december 2025

VE2022 #17_Ny vindpark Arrild_Afrapportering december 2025

VE2022 #15_Vollum Enge_Afrapportering december 2025

VE2022 #13_Bredebro Nord II_Afrapportering December 2025

VE2022 #8+20_Rejsby Hede_Afrapportering december 2025

VE2022 #5B_Visby-Borg Øst_Afrapportering December 2025

VE2022 #5A_Visby-Borg Vest_Afrapportering december 2025

VE2022 #4_Energipark Drenghed_Afrapportering December 2025

Punkt 6: Behandling af ansøgning om projektændring for Energipark Drenghed projekt #4 (VE2022)

01.02.00-G01-11-23

Beslutningstema

Det skal i denne sag besluttes, om ansøgning for VE projekt #4 (VE2022) Energipark Drenghed, som ligger i nærheden af landsbyerne Drenghed, Lovrup og Døstrup kan ændres, så der gives mulighed for at anvende en del af projektarealet til BESS anlæg.

Historik

Projekt #4 indgik i første ansøgningsrunde (VE2022) med ansøgningsfrist i december 2021. Herefter blev projektet prioriteret af Kommunalbestyrelsen i august 2022.

Der har i juni-juli 2022 været afholdt idéhøring jf. Planloven. Forvaltningen igangsatte sagsbehandlingen for projektet i august 2022 efter politisk prioritering.

Den 13. januar 2025 besluttede Klima-, Vækst-, og Udviklingsudvalget, at BESS-anlæg i tilknytning til VE anlæg skulle behandles som projektændring med krav om politisk godkendelse herfor.

16. juni 2025 blev Klima-, Vækst-, og Udviklingsudvalget orienteret om udskiftning af projektudvikler.

Sagsfremstilling

Projektudvikler Momentum Energy Group A/S har anmodet Tønder Kommune om tilladelse til at ændre en del af anvendelsen i det allerede prioriterede projektareal. Der er en pågående sagsbehandling af projektet.

Det originale projekt omhandler et bruttoareal på 55 ha solceller og 6 vindmøller. Projektudvikler ønsker at få ændret anvendelsen for et område på ca. 2.000 m², svarende til ca. 0,35% af solcellearealet, så der skabes mulighed for etablering af et BESS anlæg indenfor projektområdet. Skulle det senere vise sig, at det af praktiske eller økonomiske årsager ikke er gavnligt med BESS anlæg på de ca. 2.000 m², ønskes der fortsat mulighed for at anvende arealet til solceller.

Projektændringen skal give mulighed for, at bygherre kan opstille battericontainere á ca. 15 m² som tilhørende tekniske komponenter for at sikre driften heraf på arealet.

Anlægget placeres i tilknytning til andre tekniske komponenter, som adskiller sig fra solcellerne, med hensynstagning til det omkringliggende terræn, eksisterende beplantning og naboforhold. Bygherre er indstillet på etablering af beplantning omkring anlægget eller anden visuel afskærmning for at reducere anlæggets synlighed.

Forslag til placering og ansøgning om projektændring kan findes i vedhæftede bilag, ligesom Brand og Rednings publikation omkring indsats ved brand i BESS anlæg er vedhæftet.

Ved etableringen af anlægget vil der blive taget højde for gældende krav til brandsikkerhed og beredskab.

Økonomi

Ingen

Lovgrundlag

Planloven

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at der gives mulighed for op til 2.000 m² BESS anlæg, og

at der etableres beplantning omkring det tekniske areal.

Beslutning

Indstillingen godkendt.

Bilag

Bilag 1_BESS Ansøgning.10112025.pdf

Brand og Redning_Publikation ang. BESS

Punkt 7: Endelig vedtagelse af Lokalplan nr. 198-610 og Kommuneplantillæg nr. 164-610 for Tønder Station

01.02.05-P16-14-24

Beslutningstema

Det skal besluttes, om Lokalplan nr. 198-610 og Kommuneplantillæg nr. 164-610 for Tønder Station skal endelig vedtages og offentliggøres.

For Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget omfatter det kommuneplantillægget. For Teknik- og Miljøudvalget omfatter det lokalplanen.

Sagsfremstilling

Lokalplan nr. 198-610 og Kommuneplantillæg nr. 164-610 for Tønder Station er klar til endelig vedtagelse.

På Teknik- og Miljøudvalgsmødet den 6. december 2023 blev det besluttet, at der skulle nedlægges § 14 forbud mod nedrivning af en perronoverdækning på Tønder Station. I den forbindelse er lokalplan nr. 198-610 for Tønder Station blevet udarbejdet.

Lokalplanforslaget har til formål at sikre Tønder Stations ydre fremtræden samt perronoverdækningerne. Lokalplanforslaget muliggør derudover, at stationsbygningen kan anvendes til andre formål herunder Tønder Festival musikkens Hall of Fame.

Lokalplanforslaget og kommuneplantillægget har været i 4 ugers høring. I forbindelse med høringen er der indkommet 6 bemærkninger. En er fra regionen, som gør opmærksom på en mangel i forbindelse med forureningskortlægningen. Museum Sønderjylland ønsker, at en overskrift vedr. museumsloven ændres. Bemærkningerne har medført mindre redaktionelle ændringer, som ikke har yderligere betydning for lokalplanen.

En nabo gør indsigelse mod lokalplanen i forhold til parkering og støj. Indsigelsen medfører ingen ændringer i lokalplanen.

DSB og Banedanmark har indsendt bemærkninger vedrørende bevaringsbestemmelserne, som ønskes afgrænset til stationsbygningen samt perronoverdækningerne, i forhold til at sikre mulighed for jernbanedriften. Flere dele af bemærkningerne har medført en præcisering af, hvad der ønskes bevaret i bestemmelserne. Bestemmelser om beplantning og stier er ændret fra at være bevarende til at være mere åbne bestemmelser, som skal sikre et trygt miljø.

Formanden for ejendomsfonden Tønder Station har fremsendt en positiv bemærkning til lokalplanen. Bemærkninger er vedlagt som bilag.

Sammen med lokalplanforslaget og kommuneplantillægget er der udarbejdet en screening, som konkluderer, at planerne ikke er miljøvurderingspligtige. Screeningen er ikke blevet påklaget.

Forslag til kommuneplantillæg og lokalplansforslaget har samme afgrænsning og skal behandles som et samlet dagsordenspunkt i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Lovgrundlag

Planloven

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at Kommuneplantillæg nr. 164-610 for Tønder Station endeligt vedtages, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Bilag

Lokalplan nr 198-610 og kommuneplantillæg nr 164-610 m screening

A - Liste til bemærkninger indsigelser

Punkt 8: Forslag til Lokalplan nr. 214-310 og Kommuneplantillæg nr. 175-310 for Sine Sportsefterskole

01.02.05-P16-16-25

Beslutningstema

Det skal besluttes om forslag til Lokalplan nr. 214-310 og Kommuneplantillæg nr. 175-310 for Sine Sportsefterskole skal sendes i offentlig høring i 4 uger.

For Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget omfatter det kommuneplantillægget. For Teknik- og Miljøudvalget omfatter det lokalplanen.

Sagsfremstilling

Forslag til Lokalplan nr. 214-310 og Kommuneplantillæg nr. 175-310 for Sine Sportsefterskole er klar til at blive sendt i offentlig høring.

Lokalplanen skal sikre, at sportsefterskolen SINE er rustet til fremtidige krav og forventninger til efterskoler inden for lokalplanens rammer. Det er et centralt mål, at lokalplanen muliggør realisering af både konkrete udvidelsesbehov og den nødvendige omstillingsparathed i forhold til ændringer i lovgivning og standarder for faciliteter. Aktuelt er der ved lokalplanens udarbejdelse et presserende behov for etablering af en ny dansesal, hvilket ikke kan imødekommes under det nuværende plangrundlag. På længere sigt kan der endvidere opstå behov for at opføre værkstedsfaciliteter til undervisningsbrug i forbindelse med en kommende skolereform og heraf ledte projekter.

Lokalplanen fastholder anvendelsen i området til offentlige og rekreative formål. Lokalplanen har derudover til formål at fastlægge placeringen af ny bebyggelse i området, herunder til en ny dansesal.

Områdets brede anvendelse opretholdes som hidtil og fastlægges derfor til rekreative og offentlige formål, nærmere betegnet efterskole med brede undervisningsformål. Planområdet skal desuden rumme privat service og liberalt erhverv, herunder kontor- og serviceerhverv samt boliger.

Lokalplanområdet ligger syd og vest for ådalsforløbet i Løgumgård, som en del af det større sports- og rekreative område vest for kommunevejen, Ved Dammen. Lokalplanområdets afgrænses mod vest og syd af Åved Plantage, mod nord ligger et beplantningsbælte og marker i drift og mod øst afgrænses området af boldbaner og øvrige sportsfaciliteter i tilknytning til Klosterhallerne. Længere mod øst afgrænses det samlede sports- og rekreative område af et beplantningsbælte langs Ved Dammen.

Der er til planforslagene udarbejdet en screening i henhold til lov om planer programmer og projekter, som afgøre at planerne ikke er fuld miljøvurderingspligtige. Screeningsafgørelsen offentliggøres samtidig med at lokalplanen og kommuneplantillægget sendes i høring.

Det er vurderet at planerne har en udformning og størrelse som gør at 4 ugers høring er tilstrækkelig.

Sagen behandles sideløbende på Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget i forhold til kommuneplantillægget men samles under et punkt i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Lovgrundlag

Planloven

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at forslag til Kommuneplantillæg nr. 175-310 for Sine Sportsefterskole sendes i offentlig høring i 4 uger, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Bilag

LP 214_310 KPT 175_310 SMV_SINE

Punkt 9: Anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb til proces for Rømø Udviklingsplan

01.00.05-P16-1-18

Beslutningstema

Under punktet meddeles anlægsbevilling og rådighedsbeløb til den videre proces for Rømø Udviklingsplan

Historik

Kommunalbestyrelsen godkendte den 28. marts 2019 Rømø Udviklingsplan

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte den 4. marts 2024 den foreslåede proces for revision af Rømø Udviklingsplan.

Klima-, Vækst og Udviklingsudvalget godkendte den 3. november 2025 Mulighedsstudiet for området ved Rømø Gl. Skole herunder finansiering af forbedring af klimaskærm

Sagsfremstilling

Der er i løbet af 2025 pågået et arbejde sammen med følgegruppen for Rømø Udviklingsplan og ekstern rådgiver om de indledende øvelser for at lave en revision af Rømø Udviklingsplan fra 2019.

I følgegruppen sidder der repræsentanter fra Rømø Lokalsråd, Rømø-Tønder Turistforening, Destination Sønderjylland, Tønder Erhvervsråd, Handelsforeningerne på Rømø, Naturstyrelsen, Nationalpark Vadehavet, Tønningård, Tønder Havn, Færgeriet og virksomhedsrepræsentanter for udlejning/centre m.v..

Følgegruppen har mødtes ca. fire gange i løbet af 2025 og der har som del af arbejdet bl.a. været afholdt et stort offentligt dialogmøde den 16. juni på Enjoy Resort med over 165 deltagende borgere. Mødet blev afholdt for at sikre, at alle med interesse i Rømø (Øboerne, borgere, politikere, lokale virksomheder, foreninger, osv.) havde mulighed for at bidrage med ideer, holdninger og ønsker til øens fremtid. Der har også været afholdt bilaterale møder med henholdsvis grundejerforeningerne på Rømø og Rømø Lokalsråd for at blive klogere på, hvad forskellige interessentgrupper er optaget af.

Ekstern rådgiver er nu i gang at bearbejde input fra den foreløbige proces og målet er at identificere de overordnede temaer, der skal danne fundamentet for en revideret udviklingsplan der skal godkendes af Kommunalbestyrelsen i 2026. I de kommende måneder vil følgegruppen for Rømø Udviklingsplan i tæt samarbejde med rådgiver og kommunens forvaltning arbejde videre med at formulere en konkret vision og strategier for Rømøs udvikling. Når det indledende arbejde er på plads ønskes der afholdt (minimum) endnu et dialog/borgermøde for at sikre, at udviklingsplanen bliver bygget på et solidt og fælles fundament.

Der lægges op til, at den reviderede Rømø Udviklingsplan tager udgangspunkt i Rømøs DNA herunder et fortsat fokus på turismeudviklingen, men også et øget fokus på at understøtte den lokale identitet og bosætningen på Rømø samt, at der i en fremtidig plan arbejdes med at udpege og afgrænse fremtidige geografiske udviklingsområder i forhold til bebyggelse/fritidsanvendelse og tilsvarende, så den også bliver en fysisk plan fremadrettet som rettesnor for udviklingen af Rømø.

I regi af Rømø Udviklingsplan er der også udført et mulighedsstudie for Rømø Medborgerhus i et samarbejde mellem Tønder Kommune, lokalrådet og DOMEA. Der skal i 2026 også arbejdes videre med konklusionerne fra studiet og konkrete løsninger for medborgerhuset. Som opfølgning på Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalgets beslutning den 3. november 2025 om Mulighedsstudiet lægges op til en finansiering af den foreslåede forbedring af klimaskærmen med udskiftning af vinduer og tagrender.

De løbende processer faciliteres af en ekstern rådgiver, som bidrager til såvel involveringen samt udarbejdelse af den endelige revision af Rømø Udviklingsplan sammen med de fysiske udlægsrammer.

Økonomi

Den foreslåede forbedring af klimaskærmen med udskiftning af vinduer og tagrender beløber sig til i alt ca. 525.000 kr.

Der er pt. frigivet samlet 1.583.600 kr., og pt. et samlet forbrug på 1.715.952 kr. Der kan i 2025 søges frigivelse af afsat anlægsmidler op til 3.976.400 kr.

Indstilling **Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,**

at der meddeles anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb på 750.000 kr., og at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Punkt 10: Orientering om planlovsændringer

01.02.00-K04-38-25

Beslutningstema

I denne sag skal forvaltningens orientering tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Plan- og Landdistriktsstyrelsen har den 16. november sendt et nyt lovforslag i høring.

Formålet er at gennemføre den politiske aftale om vækst og udvikling i landdistrikterne, der blev indgået den 10. oktober 2024.

Lovforslaget indeholder en række forslag samlet under overskrifterne:

- Bedre muligheder for aktiviteter nær Danmarks kyster
- Bedre udviklings- og bosætningsmuligheder
- Byudvikling og regelforenklning
- Skærpelse af planlovens regler om klimatilpasning

Eksempler på konkrete initiativer i lovforslaget er:

- at der skabes nye muligheder for at etablere boliger i det åbne land,
- at kommunerne får mulighed for at udlægge nye sommerhusområder langs kysten,
- at kystnærhedszonen for Rømø lempes, og
- at der stilles skærpede krav til klimatilpasning i kommunernes fysiske planlægning.

Lovforslaget er sendt i høring frem til d. 16. december 2025

Forvaltningen vurderer, at forslaget giver bedre muligheder for at etablere nye boliger i det åbne land igennem landzonetilladelse, at kommuner kan give tilladelse til nye boliger i landzone som erstatning for nedrevne boliger, planlægge boliger i klynger og udpege omdannelseslandsbyer uden faste begrænsninger, også i kystnærhedszonen. Der åbnes desuden for lempeligere regler for om- og tilbygning af overflødiggjorte bygninger. Det betyder eksempelvis, at kommunen fremadrettet kan "opspare" nedrevne boliger og give tilladelse til at opføre dem et andet sted, enten enkeltstående eller i klynger. Det giver ikke ejer ret til at få nedrevet en bolig og opført et helt andet sted. Nye boliger, hvor der ikke har været boliger før, er et større indgreb i lokalområdet, hvilket forudsætter en god forhåndsdialog med befolkningen.

Forvaltningen vurderer, at forslaget ikke giver kommunalbestyrelsen nye muligheder for at udlægge nye sommerhusområder inden for kystnærhedszonen. Udlæg af nye sommerhusområder kræver forsat Kommunalbestyrelsens ansøgning og Statens godkendelse igennem et landsplandirektiv. Udover de eksisterende krav eksempelvis, at der nedlægges uudnyttet sommerhusområder for hver nye udlæg i forholdet en til en, stilles der også nye krav om udvikling af nye naturarealer i forholdet en til en.

Forvaltningen vurderer, at forslaget lemper reglerne for kystnærhedszonen for Rømø og giver dermed bedre muligheder for at planlægning for bl.a. tekniske anlæg, f.eks. rensningsanlæg og vandværker, og fritidsanlæg, f.eks. golfbaner, motocrossbaner, forlystelsesparker, dyreparker, klatreparker og mindre, publikumsorienterede faciliteter såsom ishuse, creperier og shelters. Ændringen vil derimod ikke omfatte planlægning for solcelleanlæg. Planlægning skal stadig respektere de gældende regler for lokalisering i kystnærhedszone, dvs. længst væk fra kysten og bag eksisterende bebyggelse.

Forvaltningen vurderer, at forslaget skærper krav til klimatilpasning i kommunes fysiske planlægning. Kravene er gældende fra Planlovens vedtagelse og skal implementeres i kommuneplanen. Dog kan man frem til kommuneplanrevisionen redegøre for de krav, der stilles til afværgeforanstaltninger i kommuneplantillæg og i lokalplaner kan der stilles krav til f.eks. at tage skal være klar til solceller, at afværgeforanstaltninger skal være opført før, der gives ibrugtagningstilladelse.

De skærpede krav tager udgangspunkt i nationalt udpegede risikoområder for hav, vandløb, erosion, grundvand og nedbør samt fælles normer for sikringsniveauet. De endelige områder er endnu ikke færdigudpeget og de endelige udpegninger forventes klar i 2026. Ændringerne er størst for hav, mens de andre forhold lægger sig tættere på de kendte klimamodeller

for klimatilpasninger. Stormflod er en kompleks hændelse, der består af et sammenfald mellem tre variable forhold af vandstuvning, lavtryk og vandstand. De variable forhold medfører, at vandstanden rundt om på kysten i Vadehavet under en stormflod er forskellig, hvorfor et generelt sikringsniveau ikke giver mening. Stormfloder er komplekse og der er få eksempler på andre forhold, der påvirker stormflodshændelser, eksempelvis er det store digebrud ved Juvre, der skete ved, at en stående bølge vippede over digerne og forsagede digebrud. Det anbefalede sikringsniveau kan afviges i forbindelse med en redegørelse fra kommunen. Forvaltningen arbejder videre med de nye sikringsniveauer. Arbejdet sker parallelt med udarbejdelsen af Risikostyringsplanen for Rømø, der pågår i 2026-2027.

Økonomi

De foreslåede skærper af Planlovens regler om klimatilpasning vil være forbundet med økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for kommuner og stat.

Lovgrundlag

Planlov

Indstilling

Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Bilag

Høringsbrev

Udkast til lovforslag

Afrapportering_arbejdsgruppe_om_planloven_og_boliger_i_det_aabne_land

Rapport fra arbejdsgruppen om skærpelse af planlovens regler om klimatilpasning m.v. - juni 2025

Bilag 2 - NIRAS analyserapport

Bilag 3 - Notat om kriterier for udpegning af fareområder

Bilag 4.1 - Havvand

Punkt 11: Fælles kassererservice til foreninger i Tønder Kommune

27.15.12-G01-9-24

Beslutningstema

I denne sag orienteres udvalget om undersøgelsen og den videre proces for Fælles Kassererservice til foreninger i Tønder Kommune.

Historik

Den 11. marts 2025 godkendte Kultur- og Fritidsudvalget kommissorium og procesplan for Fælles kassererservice til foreninger i Tønder Kommune. Kommissoriet og procesplan blev videresendt til orientering i Sundhedsudvalget, Socialudvalget og Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget i april 2025.

Den 4. juni 2025 blev Kultur- og Fritidsudvalget orienteret om status på Fælles kassererservice til foreninger i Tønder Kommune.

Sagsfremstilling

Jævnfør kommissorium og procesplan har forvaltningen gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt alle forvaltningens registrerede foreninger i Tønder Kommune samt fokusgruppeinterview blandt interesserede foreninger. På baggrund af undersøgelsen er der udarbejdet en rapport. Se bilag.

Forvaltningen fremlægger undersøgelsens resultater vedrørende Fælles kassererservice til foreninger i Tønder Kommune.

Forvaltningen foreslår følgende på baggrund af undersøgelsens resultater:

At den samme eller lignende undersøgelse gennemføres om et år, og at forvaltningen i den mellemliggende periode undersøger mulige administrative systemer, som kan understøtte kasserer-opgaver.

Indstilling

Vicekommunaldirektøren indstiller,

at forvaltningens forslag godkendes, og

at rapporten videresendes til orientering til Sundhedsudvalget, Socialudvalget og Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget.

Beslutning fra Kultur- og Fritidsudvalget den 13. november 2025, pkt. 3:

Indstillingen godkendt og forvaltningen undersøger om der er foreninger der ønsker at deltage i et pilotprojekt.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Udvalget ønsker, at processen fremskyndes.

Bilag

Rapport Kassererservice

Punkt 12: Evaluering af Landdistriktsområdet 2022-2025

04.21.00-A00-12-25

Beslutningstema

På foranledning af Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget har forvaltningen udarbejdet en evaluering af landdistriktsområdet, hvori indgår en høring hos Lokalrådene om deres oplevelse.

Evalueringen præsenteres i dette punkt, med mulighed for at udvalget kan komme med anbefalinger til arbejdet i fremtiden.

Sagsfremstilling

Der er udarbejdet en evaluering af kommunens landdistriktsarbejde i valgperioden 2022–2025 med henblik på at skabe grundlag for refleksion og videreudvikling af indsatsen i den kommende periode. Evalueringen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, der er gennemført i november 2025, samt på forvaltningens erfaringer med organisering, ansøgninger til puljer og udvalgets retningslinjer.

Bilagene indeholder:

1. Forvaltningens evaluering med politisk kontekst og hovedkonklusioner, herunder en sammenligning af organiseringen i valgperioderne 2018–2021 og 2022–2025, inkl. styrker og svagheder. (Under udarbejdelse)
2. Overblik over aktivitetsniveauet i kommunens lokalområder.
3. Survey til lokalrådene (resultater tilgår senere).

Evalueringen bygger på både kvantitative og kvalitative data og skal danne grundlag for anbefalinger til den kommende valgperiode.

Indstilling

Fagchefen for Klima, Plan og Udvikling indstiller,

at udvalget tager evalueringen til efterretning og drøfter anbefalingerne med henblik på at give input til den fremtidige organisering og indsats for landdistrikterne i kommende valgperiode.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Anbefalinger videresendes til Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalget.

Bilag

Evaluering §17, stk4 udvalg - Landdistrikts- og Bosætningsudvalget 2.pdf

oversigt over aktivitetsniveau nov 2025.xlsx

Opsamling på spørgeskemaer vedr. evaluering af LBU.pdf

SURVEY LDK evaluering.pdf

Groft økonomisk overblik.pdf

Evaluering vers 4 tors 2711.docx

Punkt 13: Resultatkontrakt Rømø-Tønder Turistforening

24.05.00-S49-1-20

Beslutningstema

Der skal tages stilling til udkast til resultatkontrakt mellem Tønder Kommune og Rømø-Tønder Turistforening for 2026.

Historik

Af kommissoriet for aktør-effektanalyse på erhvervs- og turismeområdet fremgår, at der skal udarbejdes scenarier for fremtidig organisering af erhvervs- og turismefremmeindsatsen. Analysen har været behandlet i Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget samt i Økonomiudvalget. I august 2025 godkendte Økonomiudvalget de 3 scenarier. Scenarie 2 omhandler kravspecifikationerne for Tønder Erhvervsråd og Rømø-Tønder Turistforenings opgaveløsning for Tønder Kommune.

Sagsfremstilling

Klima, Vækst og Udviklingsudvalget besluttede den 3. november, at forvaltningen skal udarbejde udkast til resultatkontrakt for 2026.

I udkastet er der taget udgangspunkt i kravspecifikationen, som er vedtaget af Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget. Både kravspecifikationen samt udkastet til resultatkontrakt har ophæng i Tønder Kommunes Erhvervs- og Turismestrategi.

Der er ligeledes taget udgangspunkt i aktør- og effektanalysens gennemgang af de forskellige aktørers opgaver. For eksempel, at den internationale markedsføring udføres af Destination Sønderjylland og VisitDenmark. Tønder Kommune støtter Destination Sønderjylland med ca. 1,4 mio. kr. årligt. Dette ligger udover støtten i resultatkontrakten som kanaliseres videre til Rømø-Tønder Turistforening.

Udover scenariet med kravspecifikationer har Økonomiudvalget vedtaget yderligere 2 scenarier. Der skal oprettes en afdeling til erhvervsservice i Tønder Kommune. Denne afdeling vil få ansvaret for kommunens samlede Erhvervs- og Turismestrategi. Afdelingen vil ligeledes stå for den direkte kontakt med kommunens virksomheder i forhold til myndighedsbehandlinger. Herudover vil afdelingen have ansvar for Tønder Kommunes dialog og samarbejde med øvrige offentlige aktører.

Der oprettes et erhvervsstrategisk forum. Forummet vil fungere som den primære rådgiver og sparringspart på erhvervs- og turismeområdet herunder strategi og indsatser. Indenfor rammerne af Erhvervs- og Turismestrategien skal Erhvervsstrategisk Forum bidrage med nye perspektiver, fokus, ressourcer og opbakning til indsatser og tiltag, som løfter det lokale erhvervsliv og de lokale rammevilkår for arbejdet. Det vil desuden fungere som rådgivende organ for borgmesteren og Kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune.

Disse nye tiltag omfatter opgaver som i dag i større eller mindre grad udføres af Rømø-Tønder Turistforening. Der er derfor tale om et vist opgavefravald.

To forskellige scenarier for at honorere Rømø-Tønder Turistforening for effektivering af resultatkontrakten:

1: Et grundtilskud på 2,75 mio. kr. for opgaverne i resultatkontrakten og 500.000 kr. til drift af turistkontor i Tønder by. Samlet 3,25 mio. kr. i tilskud.

2: Uændret grundtilskud som i 2025 på 3.058 mio. kr. samt 500.000 kr. til drift af turistkontor i Tønder. Samlet 3.558 mio. kr. i tilskud.

Økonomi

Rømø-Tønder Turistforening modtager i 2025 tilskud på 3.558 mio. kr., heraf er 500.000 kr. øremærket til drift af turistkontor i Tønder by.

Destination Sønderjylland modtager 1.438 mio. kr. i kontingent/markedsføringstilskud.

Lovgrundlag

Lov om dansk turisme, kommunalfuldmagten

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

at udkast til resultatkontrakt anbefales,
at udvalget vælger finansieringsmodel, og
at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget.

Beslutning

Udvalget anbefaler resultatkontrakten og finansieringsmodel 2.

Bjarne Lund Henneberg deltog ikke i behandling af punktet.

Bilag

Resultatkontrakt 2026 Rømø-Tønder Turistforening

Scenarie 2 kravsspecifikation ØK august 2025

Punkt 14: Resultatkontrakt Tønder Erhvervsråd

00.17.20-Ø54-1-21

Beslutningstema

Der skal tages stilling til udkast til resultatkontrakt mellem Tønder Kommune og Tønder Erhvervsråd for 2026.

Historik

Af kommissoriet for aktør-effektanalyse på erhvervs- og turismeområdet fremgår, at der skal udarbejdes scenarier for fremtidig organisering af erhvervs- og turismefremmeindsatsen. Analysen har været behandlet i Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget samt i Økonomiudvalget. I august 2025 godkendte Økonomiudvalget de 3 scenarier. Scenarie 2 omhandler kravspecifikationerne for Tønder Erhvervsråd og Rømø-Tønder Turistforenings opgaveløsning for Tønder Kommune.

Sagsfremstilling

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget besluttede den 3. november, at forvaltningen skal udarbejde udkast til resultatkontrakt for 2026.

I udkastet er der taget udgangspunkt i kravspecifikationen, som er vedtaget af Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget. Både kravspecifikationen samt udkastet til resultatkontrakt har ophæng i Tønder Kommunes Erhvervs- og Turismestrategi.

Der er ligeledes taget udgangspunkt i aktør- og effektanalysens gennemgang af de forskellige aktørers opgaver. For eksempel at den specialiserede erhvervsservice varetages af Erhvervshus Syd, som årligt modtager et tilskud fra Tønder Kommune på knap 1,2 mio. kr.

Udover scenariet med kravspecifikationer har Økonomiudvalget vedtaget yderligere 2 scenarier. Der skal oprettes en afdeling til erhvervsservice i Tønder Kommune. Denne afdeling vil få ansvaret for kommunens samlede Erhvervs- og Turismestrategi. Afdelingen vil ligeledes stå for den direkte kontakt med kommunens virksomheder i forhold til myndighedsbehandlinger. Herudover vil afdelingen have ansvar for Tønder Kommunes dialog og samarbejde med øvrige offentlige aktører.

Der oprettes et erhvervsstrategisk forum. Forummet vil fungere som den primære rådgiver og sparringspart på erhvervs- og turismeområdet herunder strategi og indsatser. Indenfor rammerne af Erhvervs- og Turismestrategien skal Erhvervsstrategisk Forum bidrage med nye perspektiver, fokus, ressourcer og opbakning til indsatser og tiltag, som løfter det lokale erhvervsliv og de lokale rammevilkår for arbejdet. Det vil desuden fungere som rådgivende organ for borgmesteren og Kommunalbestyrelsen i Tønder Kommune.

Disse nye tiltag omfatter opgaver som i dag i større eller mindre grad udføres af Tønder Erhvervsråd. Der er derfor tale om et vist opgavefrald.

I 2020 blev der indgået en samarbejdsaftale mellem Tønder Kommune og Tønder Erhvervsråd. Aftalen beskriver rammerne for samarbejdet, blandt andet hvad Tønder Kommune stiller til rådighed for Tønder Erhvervsråd herunder lokaler Vestergade 9 (Digegrevens Hus) samt drift af disse. Aftalen er vedlagt som bilag.

Tre forskellige scenarier for at honorere Tønder Erhvervsråd for effektivering af resultatkontrakten:

1: Et grundtilskud på 2 mio. kr. for opgaverne i resultatkontrakten samt yderligere 500.000 kr. i tilskud til yderligere erhvervsudvikling efter nærmere aftale, herunder finansiering af aftalte projekter. Samlet 2,5 mio. kr. i tilskud.

2: Et grundtilskud på 2,25 mio. kr. for opgaverne i resultatkontrakten samt yderligere 500.000 kr. i tilskud til yderligere erhvervsudvikling efter nærmere aftale, herunder finansiering af aftalte projekter. Samlet 2,75 mio. kr. i tilskud.

3: Uændret grundtilskud som i 2025. Samlet 2.972 mio. kr. i tilskud.

Økonomi

Tønder Erhvervsråd modtager i 2025 et tilskud på 2.972 mio. kr.
Værdien af samarbejdsaftalen mellem Tønder Kommune og Tønder Erhvervsråd udgør ca. 867.000 kr. årligt. Dette dækker primært husleje og drift af Vestergade 9 (Digegrevens Hus).

Lovgrundlag

Erhvervsfremmeloven og kommunalfuldmagten

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

at udkast til resultatkontrakt anbefales,
at udvalget vælger finansieringsmodel, og
at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget.

Beslutning

Udvalget anbefaler resultatkontrakten og finansieringsmodel 1 med den ændring, at der kan søges op til yderligere 1 mio. kr. i tilskud til yderligere erhvervsudvikling efter nærmere aftale, herunder finansiering af aftalte projekter.

Bjarne Lund Henneberg deltog ikke i behandling af punktet.

Bilag

Resultatkontrakt 2026 Tønder Erhvervsråd

Samarbejdsaftale med Tønder Erhvervsråd

Tønder Erhvervsråd økonomi samarbejdsaftale

Scenarie 2 kravsspecifikation ØK august 2025

Punkt 15: Gensidig orientering

00.01.00-G01-80-23

Beslutningstema

Gensidig orientering fra henholdsvis udvalgsformand, forvaltning og udvalgsmedlemmer, der er medlem af diverse råd.

Sagsfremstilling

1. Orientering fra udvalgsformanden
2. Orientering fra udvalgsmedlemmer, der er medlemmer af diverse råd
3. Orientering fra forvaltningen

Tidsplaner for VE projekter

Oversigtstidsplanerne for VE2022 og VE2023 er vedhæftet som bilag.

Projekt #6 (VE2023) - Galgemark Solenergipark - Politisk indstilling til igangsætning af høring udskydes til februar 2026.

Projekt #20 (VE2023) - Emmerlev Repowering - Endelig behandling af høring er udskudt grundet hørings svar fra Slots- og Kulturstyrelsen, som har bedt projektet indarbejde vurderingen af potentiel indvirkning på Vadehavet som UNESCO verdensarv.

Ny type gårdbiogas

Over en periode, har der været en stigende interesse for etablering af mindre gårdbiogasanlæg, med det formål at behandle egne biomasser og producere varme og elektricitet til eget forbrug.

Konceptet bygger på at gylle pumpes fra husdyrproduktion og ind i en indtagstank, som midlertidig lagrer gyllen inden den pumpes til reaktortanken. Her opvarmes gyllen og frigiver biogassen, inden den afgassede gylle sendes til eksisterende lagertank. Gassen sendes til en gasgenerator, hvor den producerer varme til at opvarme gyllen i reaktortanken og elektricitet til anvendelse på husdyrbruget. Evt. overskydende gas eller uren gas afbrændes via fakkel, som på traditionelle biogasanlæg.

Indtagstank har en bygningshøjde over jorden på ca. 2 meter og en diameter på ca. 8 meter.

Reaktortank har en totalhøjde over terræn, inkl. overdækning på ca. 14 meter og en diameter på ca. 19 meter.

Gasgeneratorer og teknik placeres i container ved siden af reaktortanken.

Anlæg kan opbygges med tilkøb af mindre BESS anlæg, som lagrer den elektricitet der produceres, så landbruget kan anvende egen produceret energi, når der er behov for det.

Anlæggene kan skaleres i spændet mellem 2.000 m³ til 20.000 m³ årligt, ud fra hvor stort det enkelte landbrug er.

Produktion af egen elektricitet og lagring heraf, gør landbruget mindre følsom i forhold til strømudfald.

Evaluerings af Bo & jobmessen Sønderjylland

Bo- og Jobmessen er et samarbejde mellem de fire sønderjyske kommuner. Dette års messe afholdtes fredag den 13. september i Aabenraa. Messen bestod af 50 udstillere indenfor bosætning og 81 udstillere indenfor erhverv. Derudover var 12 tyske tilflytterambassadører repræsenteret, som man kunne booke tid til samtale hos. Der var ca. 1050 besøgende på dagen, hvor målet var 1000 besøgende. Den største besøgsgruppe udgjordes af tyske statsborgere.

Evaluerings (vedlagt) af messen viser

- at 90% af de besøgende fra messen har i spørgeskemaundersøgelsen svaret, at de har vurderet messen som enten "meget god" eller "god". 4% har vurderet messen som dårlig.
- at 94% af de deltagende udstillere vil gerne deltage på messen igen.

Næste år i Tønder kommune værter for messen og den afholdes fredag den 18 september 2026 i Tønder hallerne.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Bjarne Lund Henneberg deltog ikke i behandling af punktet.

Bilag

Evaluerings af Den sønderjyske bo- og jobm~.pdf

20251201_VE2022_Samlet tidsplan

20251201_VE2023_Samlet tidsplan

Punkt 16: Underskriftsark

00.01.00-G01-80-23

Beslutningstema

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

Historik

Orienteringen taget til efterretning

Sagsfremstilling

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert udvalgsmedlem underskrive digitalt ved at trykke "Godkend".

Beslutning

.